

خیانت زناشویی

در فیلم‌های سینمای ایران

بررسی نشانه‌شناختی - جامعه‌شناختی درون مایه خیانت زناشویی

در فیلم‌های:

چهارشنبه سوری - سعادت آباد - زندگی خصوصی و برف روی کاج‌ها

سید وحید نبوی زاده نمازی - امیر سعید مولودی

نبوی زاده نمازی، سید وحید. ۱۳۶۵

خیانت زناشویی در فیلم‌های سینمای ایران: بررسی نشانه شناختی، جامعه شناختی درون مایه، خیانت زناشویی در فیلم‌های: چهارشنبه‌سوری، سعادت آباد، زندگی خصوصی و برف روی کاج‌ها/ سیدوحید. نبوی زاده نمازی، امیرسعید مولودی/ تهران: انتشارات روزنه کار، ۱۳۹۸.

۱۷۰ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک ۶- ۴۶- ۷۸۷۶- ۶۰۰- ۹۷۸

پیا. کتابخانه.

خیانت - بی‌بهره‌های - Motion pictures - Iran - Reviews - سینما - ایران - نقد و تفسیر

Betrayal - Psychological aspects - روان‌شناسی

- مولودی، امیرسعید ۱۳۶۳

رده بندی کنگره: ۲۰۱۹۹۱

۷۹۱/رده بندی دیویی: ۲۰۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۸

روزنه

خیانت زناشویی در فیلم‌های سینمای ایران

نویسنده: سید وحید نبوی زاده نمازی - امیرسعید مولودی - فرشید خضری

چاپ و صحافی: روزنه کار

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۸

صفحه آرا: سعیده بهارلو

طراحی روی جلد: خسرو اشتری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

تهران - خیابان استاد مطهری - خیابان فجر - خیابان شهید نظری - شماره ۵۲ - تلفن: ۸۸۸۲۸۲۰۹

Email: rowzane.pub@gmail.com

فهرست مطالب

۱۳	• مقدمه
۱۵	• فصل اول؛ تعریف مفاهیم
۱۷	تعریف مفاهیم
۱۷	بی وفایی
۱۷	خیانت
۱۹	گرایش به خیانت
۱۹	شباهت‌ها و تفاوت‌های بی وفایی و خیانت
۲۰	انواع خیانت بر اساس وابستگی عاطفی
۲۰	ارتباط یک شبهه
۲۱	عاشق شدن
۲۱	نظریه بحران خانواده
۲۶	انواع خیانت‌های زناشویی
۲۶	الف- خیانت‌های عاطفی
۲۷	ب- خیانت‌های جنسی
۲۷	ج- خیانت‌های مرکب
۲۷	۱- خیانت تصادفی
۲۷	۲- با چند زن رابطه داشتن (زن‌بازی)
۲۸	۳- روابط نامشروع رمانتیک
۲۸	۴- رابطه نامشروع بر اساس توافقات زناشویی
۲۸	اینترنت و خیانت
۳۱	• فصل دوم؛ آشنایی با نظریه‌هایی پیرامون خیانت زناشویی

- ۱-۲ نظریه سرمایه‌گذاری ۳۳
- ۲-۲ نظریه ارضای نیاز ۳۵
- ۱-۲-۲ عدم رضایت از زندگی زناشویی ۳۷
- ۲-۲-۲ عوامل مؤثر بر احساس رضایت‌مندی / نارضایتی زناشویی ۴۰
- ۱-۲-۲-۲ سن ازدواج و رضایت‌مندی زناشویی ۴۱
- ۲-۲-۲-۲ تفاوت‌های جنسیتی در رضایت زناشویی ۴۱
- ۲-۱-۲ تحریف آرمانی ۴۲
- ۴-۲-۲ مسائل اقتصادی ۴۲
- ۵-۲-۲-۲ مساوات‌طلبانه ۴۳
- ۶-۲-۲-۲ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی ۴۴
- ۷-۲-۲-۲ عوامل زمینه‌ای فردی ۴۴
- ۸-۲-۲-۲ فرایندهای بین فردی ۴۴
- ۹-۲-۲-۲ وقایع و استرس‌های زندگی ۴۵
- ۳-۲ نظریه سرمایه اجتماعی ۴۵
- ۱-۳-۲ سرمایه درون‌گروهی ساختاری ۴۶
- ۲-۳-۲ سرمایه برون‌گروهی ساختاری ۴۷
- ۳-۳-۲ سرمایه درون‌گروهی شناختی ۴۷
- ۴-۳-۲ سرمایه برون‌گروهی شناختی ۴۷
- ۵-۳-۲ سرمایه فراگروهی ساختاری ۴۷
- ۶-۳-۲ سرمایه فراگروهی شناختی ۴۷
- ۴-۲ نظریه کنترل اجتماعی ۴۸
- ۱-۴-۲ پیوند اجتماعی ۴۹
- ۲-۴-۲ ارتباط دین‌داری با کج‌روی ۵۰
- ۵-۲ نظریه آنومی (نابسامانی) ۵۴
- ۱-۵-۲ نظریه آنومی دورکیم ۵۴
- ۲-۵-۲ نظریه آنومی مرتن ۵۶
- ۶-۲ نظریه یادگیری یا تفاوت ارتباطی ۵۹
- ۷-۲ نظریه مدرنیته بازاندیشانه ۶۰
- ۱-۷-۲ دیدگاه باومن ۶۴

۶۵	 دستگاه نظری پژوهش
۷۱	 فصل سوم؛ نشانه شناسی؛ ابزاری برای فهم بیشتر
۷۴	 نشانه شناسی چیست و به چه معناست؟
۷۷	 چرا نشانه شناسی؟
۷۸	 نشانه شناسی روشی برای تجزیه و تحلیل فیلم
۸۳	 فصل چهارم؛ تجزیه و تحلیل فیلم ها (مطالعه موردی)
۸۵	 فیلم بهار شب سوری
۸۶	 خلاصه فیلم چهارشنبه سوری
۸۶	 تحلیل نشانه شناسی تا چهارشنبه سوری
۹۶	 تحلیل جامعه شناسی فیلم بهار شب سوری
۹۹	 فیلم سعادت آباد
۱۰۰	 خلاصه فیلم سعادت آباد
۱۰۰	 تحلیل نشانه شناختی فیلم سعادت آباد
۱۱۱	 موسیقی فیلم سعادت آباد
۱۱۴	 تحلیل جامعه شناختی فیلم سعادت آباد
۱۱۷	 فیلم زندگی خصوصی
۱۱۸	 خلاصه فیلم زندگی خصوصی
۱۱۹	 تحلیل نشانه شناختی فیلم زندگی خصوصی
۱۲۷	 تحلیل جامعه شناختی فیلم زندگی خصوصی
۱۳۰	 فیلم برف روی کاج ها
۱۳۱	 خلاصه فیلم برف روی کاج ها
۱۳۲	 تحلیل نشانه شناختی فیلم برف روی کاج ها
۱۴۲	 موسیقی فیلم برف روی کاج ها
۱۴۵	 تحلیل جامعه شناختی فیلم برف روی کاج ها
۱۴۹	 پایان سخن
۱۵۵	 منابع

مقدمه

درون‌مایه «خیانت زناشویی» شاید قدمتی به اندازه تاریخ زندگی زناشویی و مناسبات بشری داشته باشد اما امروز، ظهور قابل توجه این موضوع در سینمای ایران - به‌ویژه از سال ۸۴ تا به امروز - ما را بر آن داشت تا با ابزار نشانه‌شناسی و جامعه‌شناسی به واکاوی این درون‌مایه بپردازیم. بسیاری از صاحب‌نظران و تماشاگران حرفه‌ای سینما، آغاز بازنمایی موضوع خیانت را در ایران، فیلم شوکران (۱۳۷۹) - ساخته بهروز افخمی - می‌دانند؛ با اینکه یک دهه پیش از آن، محسن مخملباف در سال ۱۳۶۹ در فیلم نوبت عاشقی، هرچند غیرمستقیم، به این موضوع پرداخته بود. ولی سال ۸۴ با اکران عمومی و موفق فیلم چهارشنبه‌سوری، موضوع خیانت و موقعیت تراژیک و تضادگونه آن، آرام‌آرام دستمایه قصه‌پردازی بسیاری از فیلم‌سازان ایران، قرار گرفت. در برخورد با وفور درون‌مایه «خیانت زناشویی» در فیلم‌های ایرانی دهه‌ساله اخیر، دو نگاه عمده وجود دارد: عده‌ای اعتقاد دارند طرح موضوعات غیراخلاقی و ناهنجار که اکثراً فاقد موضع‌گیری صحیح و بیان استاندارد است، قبح آن را در جامعه می‌شکند و اساساً نقض غرض خواهد بود؛ عده‌ای دیگر که سینما را بازتابی آینه‌وار از واقعیات جامعه در نظر می‌گیرند، معتقدند توجه بیش از حد سینمای ایران به موضوع خیانت زناشویی می‌تواند زنگ خطری باشد از رشد این آفت خانوادگی در جامعه - به‌خصوص طبقه شهری - ایران.

کتاب پیش رو فارغ از دو نگاه مذکور سعی داشته به طریقی علمی (نشانه‌شناختی - جامعه‌شناختی) به بازنمایی «خیانت زناشویی» در سینمای ایران بپردازد. اثر حاضر به دو بخش کلی تقسیم می‌شود: در بخش اول، تعاریف، مفاهیم و نظریه‌های جامعه‌شناختی غالب و مطرح در باب خیانت زناشویی و در بخش دوم، تحلیل نشانه‌شناختی آن مفاهیم و نظریه‌ها در چند فیلم ایرانی ارائه می‌شود. البته ه'ن طور که در فصل سوم به تفصیل آمده، فیلم‌های بررسی شده در این کتاب تنها نمونه‌ای از فیلم‌های ایرانی هستند که درون‌مایه مرکزی‌شان خیانت زناشویی بوده است.

دوستان، امیدوارم از این کتاب یاری کردند که بر خود لازم میدانیم از ایشان تشکر کنیم. دکتر روح اله حسینی، دکتر محمد باقر قهرمانی، دکتر محمدجواد شعراف و خانم زهرا امام‌زاده در طول نگارش و تحقیق صمیمانه ما را یاری کردند؛ از جناب فخری - مدیریت محترم نشر روزنه کار - بابت اعتماد، حسن نظر و دقت ویژه‌ای که نسبت به این اثر داشتند، بسیار سپاسگزاریم؛ در نهایت از خانم سیده مانلی هاشمیان که در طول تماشا و تحلیل فیلم‌ها تا سر حد امکان همکاری داشتند و همچنین از خانم مونا جیجو که در ترجمه، تحلیل و گردآوری بسیاری از بخش‌های کتاب صبورانه رایاری کردند، سپاسگزاریم.

سید وحید نبوی‌زاده نمازی - امیرسعید مولودی

زمستان ۱۳۹۸